

Economische betekenis toerisme en recreatie 2020

Gemeente Medemblik

April 2022, 's-Hertogenbosch

Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding en onderzoeksopzet	5
1.2 Toelichting situatie COVID-19	6
 Hoofdstuk 2. Vraag en aanbod	 8
2.1 Aanbod verblijfstoerisme	9
2.2 Vraag verblijfstoerisme (overnachtingen)	10
2.3 Ontwikkeling vraag in vergelijking met Nederland	11
2.4 Aanbod dagrecreatie	12
2.5 Vraag dagrecreatie (bezoeken)	13
 Hoofdstuk 3. Economische betekenis	 15
3.1 Economische betekenis verblijfstoerisme - bestedingen	16
3.2 Economische betekenis dagrecreatie - bestedingen	17
3.3 Ontwikkelingen 2015-2020	18
 Hoofdstuk 4. Effecten COVID-19 op ondernemers	 21
4.1 Maatregelen ondernemers	22

Inhoud

Hoofdstuk 5. Conclusies	24
5.1 Conclusies	25
Hoofdstuk 6. Bijlage: Onderzoeksverantwoording	26

01

Inleiding

1.1 Aanleiding en onderzoeksopzet

Aanleiding

In 2015 heeft de gemeente Medemblik zich ten doel gesteld om in 2020 2,5% meer toeristische bezoekers te trekken ten opzichte van 2015. Daarnaast streeft ze naar een groei van de bestedingen. Voor de jaren 2015, 2017, 2018 en 2019 is in eerdere onderzoeken door ZKA beschreven hoe het toerisme zich in 2015-2019 heeft ontwikkeld. De gemeente wenst nu inzicht in hoeverre het toerisme zich in 2020 heeft ontwikkeld, mede gezien de COVID-19 crisis. Naar aanleiding van deze vraag is een onderzoek uitgevoerd naar de omvang van toerisme en recreatie in 2020.

Onderzoeksopzet

Samen met de gemeente Medemblik is een overzicht gemaakt van het totale aanbod verblijf-, en dagrecreatie in de gemeente. De inventarisatie van het aanbod uit het de eerdere onderzoeken is hiervoor als uitgangspunt gebruikt. Vervolgens is de ontwikkeling van het aanbod in 2020 t.o.v. ten opzichte van de nulmeting geanalyseerd. De bijlage toont de afbakening van het aanbod.

De bezetting van het verblijfstoeristische aanbod is geraamd op basis van provinciale cijfers van het CBS. Omdat de bezettingsgraden in zowel Amsterdam als de Noord-Hollandse kust veel hoger dan gemiddeld liggen, is voor Medemblik uitgegaan van een gemiddelde dat iets lager is dan het provinciale gemiddelde.

Dit is meer realistisch voor de gemeente Medemblik. Ter verificatie van deze bezetting zijn 6 verblijfstoeristische ondernemers telefonisch geïnterviewd. Om inzicht te krijgen in de bezoekaantallen van dagrecreatie is gebruik gemaakt van de dagrecreatie-database van ZKA, gegevens van de gemeente Medemblik, het Recreatieschap West Friesland / De Provincie Noord-Holland en het Koopstromenonderzoek van I&O Research (voor winkelen). Daarnaast zijn ter verificatie nog 5 dagrecreatieve ondernemers telefonisch geïnterviewd.

Vervolgens is de raming van de economische betekenis van toerisme uitgevoerd aan de hand van bestedingsprofielen uit het ZKA Input Output Model en het CVTO. De bestedingen per bezoek in de horeca zijn wat lager geraamd dan in 2019, omdat tijdens periodes van geopende accommodaties de horeca toch vaak gesloten of beperkt was. De bestedingen aan detailhandel namen per bezoek juist toe.

De toeristische werkgelegenheid is vastgesteld met behulp van de provinciale werkgelegenheidscijfers (Stichting Lisa/Provinciaal Arbeidsregister). Cijfers zijn waar mogelijk tevens vergeleken met landelijke cijfers.

Omdat de bezetting van met name het verblijfstoerisme grotendeels gebaseerd is op provinciale cijfers en dat het aantal wandelen en fietstochten niet precies gemeten kan worden, betreffen de cijfers een indicatie/raming. De rapportage zou met dit perspectief gelezen moeten worden.

1.2 Toelichting situatie COVID-19

Het jaar 2020 was voor heel Nederland een bijzonder jaar, waarin grootschalige maatregelen landelijk zijn ingesteld ter voorkomen van verspreiding van het COVID-19 virus. Deze maatregelen waren sterk van invloed op het toerisme. Het aantal buitenlandse verblijfstoeristen dat Nederland bezocht daalde bijvoorbeeld met 64%, het aantal binnenlandse verblijfstoeristen met 22% (bron: CBS).

Belangrijke maatregelen waren:

- Afstand bewaren van 1,5 meter, dit verkleinde de capaciteit van toeristische accommodaties en beperkte bijeenkomsten van groepen, zowel zakelijk als toeristisch, sterk;
- Maximum aantal personen, absoluut of per m², dit verkleinde de capaciteit;
- Sluiten van voorzieningen, met name horeca (een voor toerisme essentiële voorziening);
- Specifieke beperkingen, zoals voor campings en vakantieparken, waar tijdelijk alleen gasten mochten komen die eigen sanitair hadden;
- Zoveel mogelijk thuisblijven/thuiswerken.

De tabellen hiernaast geven een overzicht van de beperkingen die betrekking hadden op daadwerkelijke sluiting.

In de rapportage leggen we waar mogelijk een link met deze maatregelen.

Tabel 1.1 Overzicht perioden van sluiting 2020

BRANCHE	AANTAL WEKEN (DEELS) GESLOTEN
HORECA (EXCL. NACHTHORECA)	22
MUSEA EN ANDERE ATTRACTIES	20
CAMPINGS	12 (WAARVAN 5 VOLLEDIG)
JACHTHAVENS	12 (ALLEEN SANITAIR GESLOTEN)
VAKANTIEPARKEN	12 (ALLEEN SANITAIR GESLOTEN)

Tabel 1.2, geeft een overzicht van de tijdlijn van de belangrijkste maatregelen voor het toerisme m.b.t COVID-19.

Tabel 1.2 Tijdlijn COVID-19 maatregelen 2020

DATUM	MAATREGEL
12 MAART 2020	MUSEA, ATTRACTIES EN ZWEMBADEN GESLOTEN
15 MAART 2020	HORECA GESLOTEN
26 MAART 2020	KAMPEERTERREINEN GESLOTEN, SANITAIR GESLOTEN VAKANTIEPARKEN EN JACHTHAVENS
30 APRIL 2020	KAMPEREN MET EIGEN SANITAIR MOGELIJK, ZOWEL MOBIEL (TENT) ALS VAST (HUISJE)
1 JUNI 2020	HORECA, MUSEA EN ATTRACTIES WEER OPEN. TOILETFACILITEITEN JACHTHAVENS WEER GEOPEND
15 JUNI 2020	GEMEENSCHAPPELIJK SANITAIR KAMPEERTERREINEN, VAKANTIEPARKEN EN JACHTHAVENS WEER VOLLEDIG OPEN
14 OKTOBER 2020	SLUITING HORECA
4 NOVEMBER 2020	SLUITING MUSEA, ATTRACTIES EN ZWEMBADEN

02

Vraag en aanbod

2.1 Aanbod verblijfstoerisme

Het verblijfsaanbod in de gemeente Medemblik ziet er als volgt uit:

Tabel 2.1. Aanbod verblijfstoerisme gemeente Medemblik.

TYPE	AANTAL BEDRIJVEN GEMEENTE	AANTAL BEDRIJVEN KERN MEDEMBLIK	AANTAL BEDRIJVEN BUITENGEBIED	BEDDEN GEMEENTE	BEDDEN KERN MEDEMBLIK	BEDDEN BUITEN GEBIED
HOTELS	3	1	2	110	58	52
B&B & VAKANTIEWONING	32	14	18	194	60	134
VAKANTIEPARKEN (RECREATIEF)	6	1	5	3.124	845	2.279
GROEPS-ACCOMMODATIES	2	1	1	26	14	12
(MINI-)CAMPINGS	10	2	8	2.512	325	2.187
JACHTHAVENS	8	6	2	6.293	3.941	2.352
TOTAAL	61	25	36	12.259	5.243	7.016

2.2 Vraag verblijfstoerisme (overnachtingen)

Aantal overnachtingen 2020

Het verblijfstoerisme in de gemeente Medemblik kende in 2020 is ongeveer 466.000 overnachtingen, een daling van ongeveer 17% ten opzichte van 2019. Dit zijn de overnachtingen exclusief vaste ligplaatsen in jachthavens en jaarplaatsen op campings, maar inclusief zakelijk gebruik van hotels. We zien in het aantal overnachtingen vooral een daling in de vraag naar campings (en groepsaccommodaties -/-35%), hotels en B & B's (-/-27%) en recreatiewoningen (-/-20%). Met name campings kregen te maken met (gedeeltelijke) sluiting, waardoor het voorseizoen grotendeels verloren ging. Voor groepsaccommodaties gold dat groepen ontvangen niet of nauwelijks meer mogelijk was. Voor hotels geldt dat deze relatief vaak afhankelijk zijn van zakelijke en/of buitenlandse gasten, terwijl de zakelijke markt vrijwel tot stilstand kwam en het aantal buitenlandse bezoekers zeer fors daalde. Voor passantenovernachtingen en het gebruik van tweede woningen is de aanname op basis van landelijke ontwikkelingen dat het aantal overnachtingen stabiel is gebleven. Voor de camperplaatsen betekent dat een lichte stijging. Aangezien het verblijfstoerisme qua vraag in de gemeente Medemblik grotendeels uit overnachtingen in vakantieparken bestaat (een sector waarin de vraag beperkt daalde in vergelijking met andere sectoren) en jachthavens (passanten) en overnachtingen in tweede woningen gelijk bleven, was de daling van het totale aantal overnachtingen in de gemeente Medemblik fors (-/-17%), maar lager dan landelijk (zie hiervoor ook de volgende pagina).

Tabel 2.2. Aantal overnachtingen verblijfstoerisme in de gemeente Medemblik (afgerond op duizenden)

TYPE	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL	2019 KERN MEDEMBLIK	2020 KERN MEDEMBLIK	2019 BUITENGEBIED	2020 BUITENGEBIED
HOTELS EN B&B	30.000	22.000	13.000	11.000	17.000	11.000
RECREATIEWONINGEN	395.000	316.000	106.000	85.000	289.000	231.000
CAMPINGS EN GROEPSACCOMMODATIES	26.000	17.000	10.000	6.000	16.000	11.000
CAMPERPLAATSEN	7.000	7.900	7.000	7.400	< 1000	1.000
TWEEDE WONINGEN	54.000	54.000	0	0	54.000	54.000
JACHTHAVENS (PASSANTEN)	49.000	49.000	46.000	46.000	3.000	3.000
TOTAAL	561.000	466.000	182.000	155.000	379.000	311.000

2.3 Ontwikkeling vraag in vergelijking met Nederland

Ontwikkeling verblijfstoeristische vraag in perspectief

Om de ontwikkelingen van toerisme in de gemeente Medemblik te duiden, worden deze vergeleken met de wijze waarop de vraag van verblijfstoerisme zich in 2020 ten opzichte van de rest van Nederland heeft ontwikkeld (bron: CBS). De COVID-19 maatregelen waren, op wat specifieke maatregelen die in het voorjaar verschilden per veiligheids-regio na, overal gelijk in Nederland.

De vergelijking betreft alleen de ontwikkeling van de vakantieparken, (mini)-campings, hotels en groepsaccommodaties omdat het CBS alleen over cijfers van deze typen verblijfstoerisme beschikt (aanbieders met tenminste 5 bedden). Voor tweede woningen en jachthavens zijn geen concrete landelijke cijfers beschikbaar.

Uit de analyse blijkt dat de tijdelijk verminderde vraag van recreatiewoningen conform het landelijk gemiddelde was. Voor campings en groepsaccommodaties gold dat deze sterker daalde dan landelijk, mogelijk omdat kamperen in Noord-Holland sterker afhankelijk is van buitenlandse gasten dan andere provincies (40% buitenlandse gasten t.o.v. 27% landelijk). De krimp in buitenlandse gasten kon beperkt worden opgevangen door een kleine stijging van het aantal binnenlandse gasten. De Nederlanders kozen met name voor vakantieparken, aangezien zowel in Noord-Holland als elders het aantal binnenlandse gasten in vakantiewoningen amper daalde.

TYPE	VERANDERING GEM. MEDEMBLIK	VERANDERING LANDELIJK
HOTELS EN B&B	-/-27%	-/-36%*
RECREATIEWONINGEN	-/-20%	-/-20%
CAMPINGS EN GROEPSACCOMMODATIES	-/-35%	-/-24%
TWEEDE WONINGEN	0%	n.b.
JACHTHAVENS	0%	n.b.

* Exclusief Amsterdam

2.4 Aanbod dagrecreatie

Het dagrecreatieve aanbod in de gemeente Medemblik voor 2020 ziet er als volgt uit:

Tabel 2.4. Aanbod dagrecreatie in de gemeente Medemblik.

TYPE AANBOD	AANTAL	AANTAL KERN MEDEMBLIK	AANTAL BUITENGEBIED
ATTRACTIES & BEZIENSWAARDIGHEDEN	16	6	10
MUSEA (INCL. STOOMTRAM)	8	5	3
GOLFBANEN	2	0	2
RONDVAARTEN	1	1	0
EVENEMENTEN	10	7	3
SPORTIEVE LEISURE	22	9	13
TOTAAL	59	28	31

2.5 Vraag dagrecreatie (bezoeken)

Aantal bezoekers 2020

In 2020 is het aantal dagbezoeken in de gemeente Medemblik beperkt gedaald (-/- 9%) . Met name door de COVID-19 crisis zijn er echter wel forse verschillen te zien tussen categorieën. Met name attracties en musea waren bijna de helft van het jaar (20 weken) gesloten, evenals de horeca (22 weken) en horecagelegenheden in/bij toeristische accommodaties. In vrijwel alle categorieën daalde daardoor het dagbezoek fors. Met name de bezoeken aan de stroomtram, zwembaden, andere attracties en evenementen (er was in 2020 geen enkel evenement mogelijk met 5.000 bezoekers of meer) daalden. In de buitenactiviteiten (sportieve leisure) was de daling iets beperkter (19%). De daling van bezoek aan binnenaccommodaties wordt grotendeels gecompenseerd door een stijging van het aantal wandel- en fietsbezoeken (deze groeiden met circa 48%)¹. Dankzij het forse aandeel van wandelen en fietsen en het relatief beperkte dagbezoek in categorieën die langdurig gesloten waren, bleef de daling in het aantal dagbezoeken beperkt.

Tabel 2.5. Vraag dagrecreatie in de gemeente Medemblik (afgerond op duizendtallen).

TYPE	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL	2019 KERN MEDEMBLIK	2020 KERN MEDEMBLIK	2019 BUITENGEBIED	2020 BUITENGEBIED
WANDELEN EN FIETSEN	482.000	715.000	30.000	45.000	452.000	670.000
ATTRACTIES, BEZIENSWAARDIGHEDEN, GOLFBANEN EN RONDVAARTEN	180.000	111.000	65.000	48.000	114.000	63.000
MUSEA EN STOOMTRAM	171.000	57.000	167.000	52.000	4.000	4.000
SPORTIEVE LEISURE	174.000	141.000	42.000	30.000	132.000	111.000
NIET-DAGELIJKSE AANKOPEN DOOR TOERISTEN (WINKELLEN)	152.000	81.000	99.000	53.000	53.000	28.000
EVENEMENTEN > 5.000 BEZOEKERS	38.000	0	23.000	0	15.000	0
RIVIERCRUISE	18.000	4.000	18.000	4.000	0	0
TOTAAL	1.216.000	1.109.000	444.000	232.000	770.000	877.000

¹ De toename van het aantal wandel- en fietsbezoeken (met recreatief motief) is gebaseerd op een sterke uitbreiding van het aantal wandelroutes in de gemeente Medemblik.

Dat blijkt ook uit de vergelijking met de tabel rechts. Daarin is het aantal weken sluiting (als percentage ten opzichte van 52 weken) vergeleken met de daling van het bezoek voor de belangrijkste categorieën.

Uit de tabel blijkt dat attracties, bezienswaardigheden en musea circa 39% van het jaar gesloten waren. Het aantal bezoekers daalde voor attracties met 62%. Iets vergelijkbaars gold voor de musea en de stoomtram. Deze cijfers betekenen dat bovenop de sluiting de ondernemers ook te maken kregen met een daling van het bezoek toen de accommodaties wel waren geopend. Dit kan verklaard worden door afstand houden, maximum aantal bezoekers, de trend dat zoveel mogelijk mensen thuisbleven, etc.

Landelijk is duidelijk dat musea circa 51% van hun directe inkomsten, zoals bezoek met entreekaartjes, in 2020 zagen verdwijnen (bron: CBS). Met een daling van 67% in bezoek is de sector musea (en de stoomtram) in de gemeente Medemblik iets harder getroffen dan landelijk.

Tabel 2.6. Vergelijking sluiting (landelijk) en daling van bezoek

TYPE	% WEKEN GESLOTEN	VERANDERING BEZOEK 2019-2020 GEM. MEDEMBLIK
ATTRACTIES, BEZIENSWAARDIGHEDEN, GOLFBANEN EN RONDVAARTEN	39%	-/-62%
MUSEA EN STOOMTRAM	39%	-/-67%

03

Economische betekenis

3.1 Economische betekenis verblijfstoerisme - bestedingen

Economische betekenis verblijfstoerisme 2020

In 2020 zijn de bestedingen van dagtoerisme fors gedaald (-/-20%) tot € 21,5 miljoen. Zowel binnen de sector recreatiewoningen als de jachthavens is sprake van een forse capaciteit. Dit forse aandeel in de capaciteit maar ook in de bestedingen van vakantiewoningen en jachthavens heeft er juist aan bijgedragen dat het negatieve effect van COVID-19 op het verblijfstoerisme in 2020 in de gemeente Medemblik beperkt is gebleven. Er is ook een behoorlijke capaciteit aan tweede woningen, maar de bestedingen per nacht hierin zijn beperkt. In het algemeen trokken vakantiewoningen minder buitenlandse, maar wel meer binnenlandse gasten. Per saldo daalde de vraag naar vakantiewoningen slechts licht. Voor jachthavens geldt met name de vaste ligplaatsen hebben gezorgd voor een vaste inkomstenbron, waar COVID-19 geen effect op had. De bestedingen stegen alleen door inflatie. Hetzelfde geldt voor tweede woningen. De krimp in het verblijfstoerisme bleef hierdoor iets minder sterk. In hotels en B & B's was wel een behoorlijke afname te zien van de bestedingen (-/-27%), maar het aandeel hierin binnen het verblijfstoerisme binnen de gemeente is hier beperkt. Overigens kunnen op individueel bedrijfsniveau wel grotere verschillen tussen 2019 en 2020 optreden als gevolg van COVID-19 effecten.

Tabel 3.1. Economische betekenis verblijfstoerisme gemeente Medemblik (afgerond op duizenden euro's).

TYPE	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL	2019 KERN MEDEMBLIK	2020 KERN MEDEMBLIK	2019 BUITENGEBIED	2020 BUITENGEBIED
HOTELS EN B&B	€ 3.777.000	€ 2.741.000	€ 1.648.000	€ 1.429.000	€ 2.129.000	€ 1.312.000
RECREATIEWONINGEN	€ 13.540.000	€ 10.358.000	€ 3.639.000	€ 2.784.000	€ 9.901.000	€ 7.574.000
CAMPINGS EN GROEPSACCOMMODATIES	€ 1.572.000	€ 1.224.000	€ 304.000	€ 178.000	€ 1.268.000	€ 1.046.000
CAMPERPLAATSEN	€ 240.000	€ 242.000	€ 225.000	€ 226.000	€ 15.000	€ 15.000
TWEDE WONINGEN	€ 995.000	€ 946.000	-	0	€ 995.000	€ 946.000
JACHTHAVENS	€ 6.633.000	€ 6.018.000	€ 4.548.000	€ 4.126.000	€ 2.085.000	€ 1.892.000
TOTAAL VERBLIJFSTOERISME	€ 26.757.000	€ 21.530.000	€ 10.364.000	€ 8.743.000	€ 16.393.000	€ 12.787.000

3.2 Economische betekenis dagrecreatie - bestedingen

Economische betekenis dagrecreatie 2020

In 2020 is, met name door de langdurige sluiting en COVID-19-effecten, de totale economische betekenis van dagtoerisme fors gedaald tot circa € 15,4 miljoen, dat is een daling van 40%. In het algemeen gold dat dat het aantal dagbezoeken voor alle categorieën afnam, behalve wandelen en fietsen. De bestedingen per bezoek aan horeca namen ook af, omdat de horeca dicht was gedurende 22 weken. Met name in het voorjaar vond bijvoorbeeld wel meer wandel- en fietsbezoek plaats, maar aan de horeca kon weinig worden besteed. De bestedingen per bezoek aan detailhandel namen (voor alle categorieën) wel toe. Bijvoorbeeld bestedingen aan supermarkten/catering namen fors toe door meer thuis eten, eten meenemen voor onderweg, etc.

De daling van bestedingen in de kern van Medemblik (-/-56%) was veel forser dan de daling in het buitengebied (-/-23%). Dat wordt met name veroorzaakt door de forse daling in de kern van het aantal bezoekers aan de attracties, stoomtram, musea en winkelen, terwijl het aantal wandel- en fietstochten, dat met name in het buitengebied plaatsvindt wel met circa 50% toenam. Per saldo daalden in het buitengebied echter ook de bestedingen in dagtoerisme.

Tabel 3.2. Economische betekenis dagrecreatie gemeente Medemblik (afgerond op duizendtallen).

TYPE	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL	2019 KERN MEDEMBLIK	2020 KERN MEDEMBLIK	2019 BUITENGEBIED	2020 BUITENGEBIED
WANDELEN EN FIETSEN	€ 3.686.000	€ 4.615.000	€ 233.000	€ 291.000	€ 3.453.000	€ 4.324.000
ATTRACTIES, BEZIENSWAARDIGHEDEN, GOLFBANEN EN RONDVAARTEN	€ 6.138.000	€ 3.166.000	€ 2.244.000	€ 1.371.000	€ 3.894.000	€ 1.795.000
MUSEA EN STOOMTRAM	€ 5.045.000	€ 1.433.000	€ 4.914.000	€ 1.320.000	€ 131.000	€ 113.000
SPORTIEVE LEISURE	€ 3.214.000	€ 2.736.000	€ 775.000	€ 583.000	€ 2.439.000	€ 2.153.000
NIET-DAGELIJKSE AANKOPEN DOOR TOERISTEN (WINKELLEN)	€ 5.861.000	€ 3.239.000	€ 3.818.000	€ 2.110.000	€ 2.043.000	€ 1.129.000
EVENEMENTEN (> 5.000 BEZOEKERS)	€ 669.000	0	€ 396.000	0	€ 273.000	0
RIVIERCRUISE	€ 865.000	€ 171.000	€ 865.000	€ 171.000	0	-
TOTAAL DAGTOERISME	€ 25.478.000	€ 15.360.000	€ 13.245.000	€ 5.846.000	€ 12.233.000	€ 9.514.000

3.3 Ontwikkelingen 2015-2020

Economische betekenis

In Tabel 3.3 zijn de totale bestedingen van het toerisme en de recreatie van in de gemeente Medemblik weergegeven. In 2015 waren deze bestedingen ongeveer € 41,7 miljoen en in 2020 zijn deze na een periode van groei gedaald naar € 36,9 miljoen, een daling van circa 11% . Deze daling heeft natuurlijk alles te maken met het COVID-19 effect en dit beïnvloedt de lange termijn analyse sterk. Voor 2020 was zonder COVID-19 een groei of tenminste stabilisatie aannemelijk geweest. Daarom is 2020 een 'vreemde eend in de bijt' waardoor de lange termijn analyse moeilijk wordt.

Tabel 3.3. Economische betekenis (bestedingen) toerisme en recreatie gemeente Medemblik (afgerond op duizendtallen).

TYPE	2015 TOTAAL	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL	2020 KERN	2020 BUITENGEBIED
VERBLIJFSTOERISME	€ 21.041.000	€ 26.757.000	€ 21.530.000	€ 8.743.000	€ 12.787.000
DAGTOERISME	€ 20.632.000	€ 25.478.000	€ 15.360.000	€ 5.846.000	€ 9.514.000
TOTAAL	€ 41.674.000	€ 52.235.000	€ 36.890.000	€ 14.589.000	€ 22.301.000

Werkgelegenheid

Ongeveer 5,2% van het totaal aantal banen in de gemeente Medemblik betreft banen in het toerisme. Daarmee is de sector voor de gemeente belangrijk, maar is het belang van de sector iets lager dan het landelijk gemiddelde (6,8%). De afgelopen jaren is het aandeel van de toeristische werkgelegenheid in de gemeente Medemblik toegenomen van 4,4% in 2015 tot 5,2% in 2019. De werkgelegenheid over 2020 betreft de peildatum van 1 april 2020, toen corona pas enkele weken speelde. Daarom zijn COVID-19 effecten in het getal van 2020 niet /nauwelijks meegenomen. Actuelere cijfers zijn nog niet beschikbaar.

Tabel 3.4. Economische betekenis van toerisme in de werkgelegenheid van de gemeente Medemblik (bron: Stichting LISA)

CATEGORIE	2015	2019	2020	LANDELIJK 2020
BANEN TOERISME	820	1.050	1.070	609.170
% VAN TOTAAL	4,4%	5,2%	5,2%	6,8%

Ontwikkelingen verblijfstoerisme 2015-2020

In 2015 vonden er ongeveer 475.000 overnachtingen plaats en in 2020 ongeveer 466.000. Ten opzichte van 2015 is het aantal overnachtingen in de gemeente Medemblik daarmee ongeveer gelijk gebleven. Uiteraard spelen hier de COVID-19 effecten mee. Zoals eerder aangegeven is de daling in het aantal overnachtingen tussen 2019 en 2020 fors, maar iets lager dan landelijk.

Tabel 3.5 en 3.6. Overnachtingen en bestedingen gemeente Medemblik (afgerond op duizendtallen)

TYPE	2015 TOTAAL	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL
HOTELS EN B&B	24.000	30.000	22.000
RECREATIEWONINGEN	320.000	395.000	316.000
CAMPINGS EN GROEPSACCOMMODATIES	18.000	26.000	17.000
CAMPERPLAATSEN	6.000	7.000	7.900
TWEEDE WONINGEN	54.000	54.000	54.000
JACHTHAVENS (PASSANTEN)	52.000	49.000	49.000
TOTAAL	475.000	561.000	466.000

TYPE	2015 TOTAAL	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL
HOTELS EN B&B	€ 2.770.000	€ 3.777.000	€ 2.741.000
RECREATIEWONINGEN	€ 9.860.000	€ 13.540.000	€ 10.358.000
CAMPINGS EN GROEPSACCOMMODATIES	€ 1.200.000	€ 1.572.000	€ 1.224.000
CAMPERPLAATSEN	€ 190.000	€ 240.000	€ 242.000
TWEEDE WONINGEN	€ 932.000	€ 995.000	€ 946.000
JACHTHAVENS	€ 6.089.000	€ 6.633.000	€ 6.018.000
TOTAAL	€ 21.041.000	€ 26.757.000	€ 21.530.000

Economische betekenis verblijfstoerisme 2015-2020

In 2015 was de totale economische betekenis van verblijfstoerisme circa € 21,0 miljoen en in 2019 was deze vergelijkbaar (€ 21,5 miljoen). Ondanks de COVID-19 effecten zijn de bestedingen tussen 2015 en 2020 dus nog wel gegroeid (met circa 2,3%). Dat wordt veroorzaakt door meer bestedingen aan recreatiewoningen door met name hogere verhuurprijzen. Ook de bestedingen aan hotels daalden iets ten opzichte van 2015, maar door iets hogere hotelprijzen en meer aanbod in B & B's (verdubbeling naar 23 accommodaties tussen 2015-2020) was er nauwelijks daling ten opzichte van 2015. De ingezette groei vanaf 2015 is door de COVID-19 crisis wel verdwenen.

Ontwikkelingen dagtoerisme 2015-2020

In 2015 waren er ongeveer 1,1 miljoen dagbezoeken in Medemblik en in 2020 is dit aantal circa 7% gestegen naar circa 1,2 miljoen. Dat is meer dan de groeidoelstelling van 2,5%. Ten opzichte van 2015 is er dus sprake van een lichte groei in het aantal dagbezoeken, ondanks de COVID-19 effecten. Dat komt met name door de sterke toename van het aantal wandelaars en fietsers in 2020. In de bestedingen is er helaas wel sprake van een behoorlijke krimp. In 2019 was er nog een behoorlijke stijging van de bestedingen, met name bij de attracties en musea en stoomtram. Wandelen en fietsen nam qua bezoek in 2020 weliswaar sterk toe (met lage bestedingen per bezoek) maar door COVID-19-effecten nam het bezoek aan andere dagtoeristische categorieën (met iets hogere bestedingen per bezoek, zoals musea en stoomtram en winkelen) sterk af in 2020. Het bezoekersaantal in het dagtoerisme afgezien van de categorie wandelen en fietsen daalde met 46%.

Tabel 3.7 en 3.8 . Aantal dagbezoeken en bestedingen dagtoerisme gemeente Medemblik

TYPE	2015 TOTAAL	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL	TYPE	2015 TOTAAL	2019 TOTAAL	2020 TOTAAL
WANDELEN EN FIETSEN	416.000	482.000	788.000	WANDELEN EN FIETSEN	€ 2.977.000	€ 3.686.000	€ 4.615.000
ATTRACTIES, BEZIENS- WAARDIGHEDEN, GOLFBANEN EN RONDVAARTEN	167.000	180.000	111.000	ATTRACTIES, BEZIENSWAARDIGHEDEN, GOLFBANEN EN RONDVAARTEN	€ 4.663.000	€ 6.138.000	€ 3.166.000
MUSEA EN STOOMTRAM	160.000	171.000	57.000	MUSEA EN STOOMTRAM	€ 4.148.000	€ 5.045.000	€ 1.433.000
SPORTIEVE LEISURE	187.000	174.000	141.000	SPORTIEVE LEISURE	€ 2.967.000	€ 3.214.000	€ 2.736.000
NIET-DAGELIJKSE AANKOPEN DOOR TOERISTEN (WINKELN)	139.000	152.000	81.000	NIET-DAGELIJKSE AANKOPEN DOOR TOERISTEN (WINKELN)	€ 5.045.000	€ 5.861.000	€ 3.239.000
EVENEMENTEN	34.000	38.000	0	EVENEMENTEN (> 5.000 BEZOEKERS)	€ 543.000	€ 669.000	0
RIVIERCRUISE	6.000	18.000	4.000	RIVIERCRUISE	€ 289.000	€ 865.000	€ 171.000
TOTAAL	1.109.000	1.216.000	1.182.000	TOTAAL	€ 20.632.000	€ 25.478.000	€ 15.360.000

Economische betekenis dagrecreatie 2015-2020

In 2015 was de totale economische betekenis van de dagrecreatie circa € 20,6 miljoen en in 2020 was deze circa € 15,4 miljoen. Ten opzichte van 2015 zijn de bestedingen in de dagrecreatie in 2020 dus gedaald met circa 25%, door het COVID-19-effect zoals hierboven beschreven.

04

Effecten COVID-19 op onder- nemers

4.1 Maatregelen ondernemers

We hebben de ondernemers die we hebben geënquêteerd (11) ook enkele vragen voorgelegd over de wijze waarop zij met de COVID-19 crisis zijn omgegaan in 2020. Vanwege het beperkte steekproefaantal betreft het een indicatie.

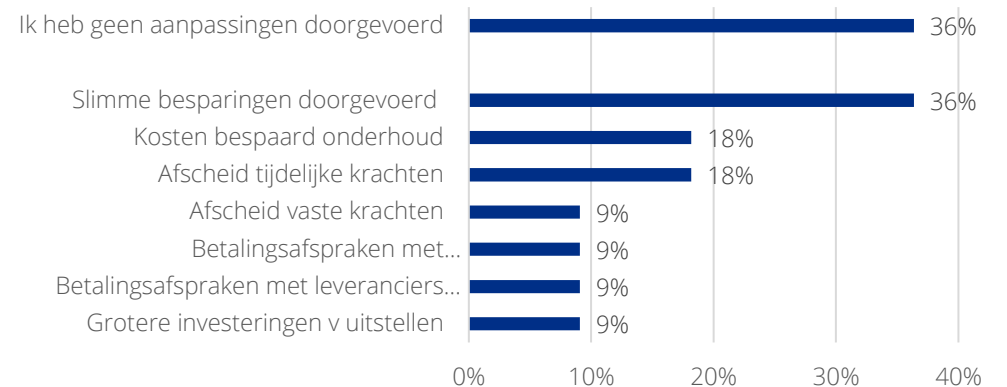
Iets meer dan de helft van de ondernemers heeft de strategie ten opzichte van gasten niet gewijzigd in 2020. Anderen hebben met name kortingsacties ingevoerd of een andere marketing opgezet. In mindere mate is het aanbod aangepast of is er met kortingen gewerkt (zie de grafiek hiernaast).

Ruim een derde van de ondernemers heeft geen aanpassingen doorgevoerd in de financiële strategie. Nog eens ruim een derde heeft besparingen doorgevoerd. In mindere mate is er bezuinigd op onderhoud, is de personele capaciteit beperkt of zijn er betalingsafspraken gemaakt.

Gasten overtuigen

Financiële aanpassingen

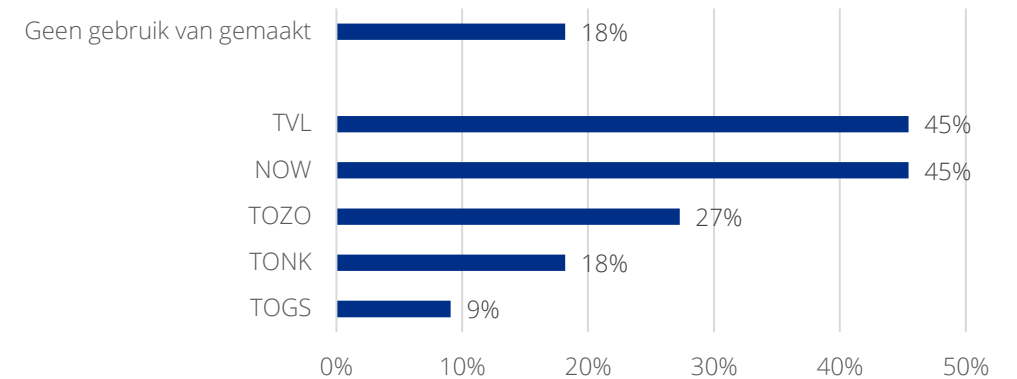

Ondernemers hebben ook gebruik gemaakt van financiële regelingen. Dit geldt voor 82% van de ondernemers. Het was ook mogelijk gebruik te maken van meerdere regelingen. De meeste ondernemers (bijna de helft) maakte gebruik van de TVL-regeling en/of de NOW-regeling. In mindere mate is een beroep gedaan op TOZO, TONK of TOGS.

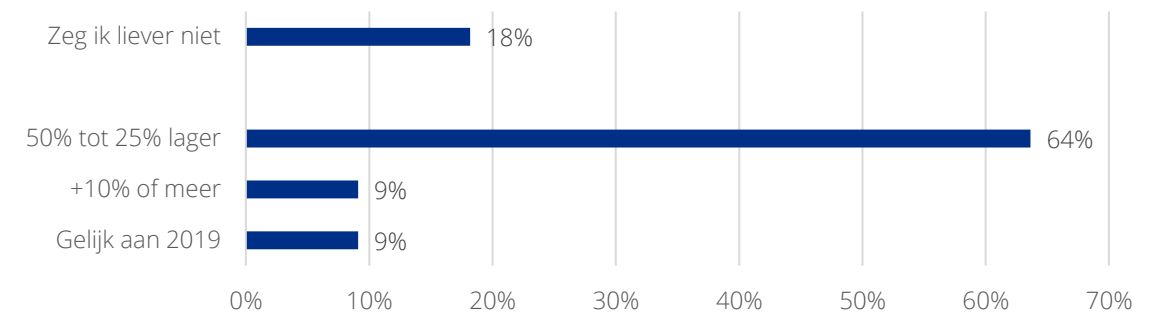
De pandemie heeft effecten gehad op het toerisme in 2020, zoals in de vorige hoofdstukken beschreven is. De ondernemers hebben (einde 2021) een verwachting uitgesproken over hun omzet in 2021.

Ongeveer tweederde van de ondernemers verwacht 25% tot 50% minder omzet te hebben in 2021 ten opzichte van 2019. Dat is fors, er zijn geen ondernemers die een beperkte daling verwachten. Bijna 20% van de ondernemers verwacht echter een omzet in 2021 die gelijk is aan 2019 of zelfs 10% of meer hoger is dan in 2019.

Financiële regelingen

Verwachte omzet (2021) ten opzichte van 2019

05

Conclusies

5.1 Conclusies

In 2015 heeft de gemeente Medemblik zich ten doel gesteld om in 2020 2,5% meer toeristische bezoekers te trekken ten opzichte van 2015 en de bestedingen door toeristen te laten groeien. Het jaar 2020 is door de COVID-19 crisis een niet-representatief jaar geworden voor de analyse van deze lange termijnontwikkeling. Om de groei te analyseren is het daarom beter om een vergelijking te maken tussen 2015 en 2019. Daarnaast zijn we in deze rapportage ingegaan op de ontwikkeling van het toerisme in 2020, die grotendeels bepaald is door de COVID-19 crisis. We trekken daaruit de volgende conclusies:

- De bestedingen in 2020 daalden met ongeveer 29% ten opzichte van 2019. Het aantal overnachtingen daalde met 17%, en het aantal dagbezoeken kromp in 2020 met circa 9%. De bestedingen in het verblijfstoerisme daalden met 20% en in het dagtoerisme nog forser, met 40%;
- Veel dagtoeristische accommodaties en de horeca waren in 2020 20 weken of meer gesloten en kregen naast sluiting te maken met afstandsregels, maximum capaciteiten, maximum groepsgroottes, veel bezoekers die thuisbleven, verplicht reserveren, etc. Verblijfstoerisme kreeg met beperkingen in sanitair en horeca te maken. De COVID-19 crisis had daarom met name een negatief effect op het bezoek aan accommodaties waar activiteiten vaak binnen plaatsvonden (zoals attracties en musea) of bezoek zich in grotere groepen concentreerde. Het aantal dagbezoek exclusief wandelen en fietsen nam in 2020 met bijna 50% af. Wandelen en fietsen namen qua bezoek juist toe. Omdat met name de binnenactiviteiten hogere bestedingen per persoon met zich meebrengen en deze dus sterk in bezoek terugliepen, daalden de bestedingen in het dagtoerisme alsnog fors in 2020;
- Voor de lange termijn doelstelling is het vanwege het COVID-effect in 2020 beter een vergelijk te maken tussen 2015 en 2019. In 2019 waren er 18% meer overnachtingen en 10% meer dagbezoeken dan in 2015. De bestedingen groeiden in totaal met 26%. In 2019 is daarmee de groeidoelstelling, die was voor de periode 2015-2020, al bereikt (de groei was zelfs fors groter dan de doelstelling);
- In vergelijking met de landelijke ontwikkelingen was de daling in overnachtingen in 2020 (17%) minders fors dan landelijk (-/-31%). De gemeente Medemblik heeft qua verblijfstoerisme daarmee beter gepresteerd dan landelijk. Dat heeft met name te maken met de aanbodsamenstelling. Met name hotels zagen het aantal overnachtingen landelijk fors dalen, terwijl het aandeel hotels in de gemeente Medemblik juist beperkt is. Sectoren die landelijk slechts beperkt daalden (zoals vakantiewoningen) nemen juist een forser aandeel in de overnachtingen in de gemeente Medemblik. Wat betreft dagbezoek zijn er weinig landelijke cijfers. Wel blijkt dat de sector musea en stoomtram iets sterker is gedaald dan landelijk.

06

Bijlage

Bijlage: Onderzoeksverantwoording

In deze bijlage wordt nadere toelichting op het onderzoek gegeven in de vorm van een onderzoeksverantwoording. We gaan dieper in op de afbakening, de indeling van het onderzoeksonderwerp en de gehanteerde methodiek. Deze onderzoeksverantwoording is opgesteld conform de Leidraad Economische Impact, die in 2021 in opdracht van het Data Development Lab is opgesteld door de leden van het KNEITER- Kennisnetwerk (BUAS, HZ, ZKA, Decisio, Bureau Buiten, Markteffect, Mulier Instituut).

Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is afgebakend tot de gemeente Medemblik. Deze afbakening is gelijk aan de afbakening in 2015, 2017 en 2019.

Onderzoekperiode

Het gaat om de periode waarin de economische activiteiten (verblijf-/ of dagtoerisme) plaatsvinden. Het onderzoek heeft betrekking op de bestedingen over het kalenderjaar 2020.

Onderzoeksubject

Het onderzoek beperkt zicht tot specifieke economische activiteiten in verblijfs- en dagtoerisme. Een uitputtende lijst van deze categorieën is in de volgende twee tabellen opgenomen.

Tabel 6.1. Afbakening verblijfstoerisme.

CATEGORIEËN VERBLIJFSTOERISME	TOELICHTING
BED AND BREAKFASTS	OVERNACHTINGEN IN BED & BREAKFAST-/ACCOMMODATIES
HOTELS	OVERNACHTINGEN IN HOTELS
VAKANTIEWONINGEN	OVERNACHTINGEN IN SOLITAIRE VAKANTIEWONINGEN OF VAKANTIEWONINGEN OP PARKEN VOOR TOERISTISCHE VERHUUR
CAMPINGS	OVERNACHTINGEN OP CAMPINGS, VERDEELD OVER JAARPLAATSEN, PLAATSEN VOOR SEIZOENSARRANGEMENTEN, TOERISTISCHE KAMPEERPLAATSEN EN VERHUURACCOMMODATIES
TWEEDE WONINGEN	VAKANTIEWONINGEN VOOR EIGEN GEBRUIK DIE GEEN HOOFDWONING ZIJN EN NIET TOERISTISCH WORDEN VERHUURD
CAMPERPLAATSEN	OVERNACHTINGEN OP ZELFSTANDIGE CAMPERPLAATSEN (GEEN ONDERDEEL VAN EEN CAMPING) OF OP CAMPERPLAATSEN OP (MINI)CAMPINGS
GROEPSACCOMMODATIES	OVERNACHTINGEN IN GROEPSACCOMMODATIES EN/OF JEUGDHERBERGEN
JACHTHAVENS	OVERNACHTINGEN OP VASTE LIGPLAATSEN EN PASSANTENPLAATSEN IN DE WATERSPORTSECTOR.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de categorieën die onderdeel zijn van het dagtoerisme.

Tabel 6.2. Afbakening dagtoerisme.

CATEGORIEËN DAGTOERISME	TOELICHTING
ATTRACTIES EN BEZIENSWAARDIGHEDEN	BEZOEK AAN O.M. ATTRACTIES, DIERENTUINEN, PRETPARKEN, KASTELEN EN WIJNGAARDEN
MUSEA EN STOOMTRAM	BEZOEK AAN MUSEA EN SCIENCE CENTERS EN DE STROOMTRAM MEDEMBLIK-ENKHUIZEN
EVENEMENTEN	BEZOEK AAN EVENEMENTEN, MET EEN ONDERGRENS VAN 5.000 BEZOEKERS
RONDVAARTEN	DEELNAME AAN RONDVAARTEN WAARBIJ SPRAKE IS VAN TOERISTISCH GEBRUIK (DUS EXCLUSIEF REGULIER GEBRUIK VEERPONTEN)
GOLFBANEN	DEELNAME AAN ACTIVITEITEN ALS (REGULIER) GOLF, SHORTGOLF EN/OF PITCH & PUTT GOLF
WANDELEN/FIETSEN	DEELNAME AAN DAGTOCHTEN MET WANDELEN EN FIETSEN ALS MOETIF, MET EEN DUUR VAN MINIMAAL 120 MINUTEN
SPORTIEVE LEISURE	BEZOEK/DEELNAME AAN BOWLING, KANO-/ EN WATERSPORTVERHUUR, OVERIGE SPORTGERELATEERD AMUSEMENT, RECREATIEVE BEZOEKEN AAN STRANDBADEN. ZWEMBADEN EN RECREATIEPLASSEN (EXCL. BINNENZWEMBADEN EN RECREATIEPLASSEN DIE ENKEL VOOR GASTEN VAN VERBLIJFSRECREATIE TOEGANKELIJK ZIJN)
NIET-DAGELIJKSE AANKOPEN DOOR TOERISTEN (WINKELN)	RECREATIEF/TOERISTISCH WINKELBEZOEK DOOR BEZOEK VAN NIET-INWONERS
RIVIERCRUISE	BEZOEK VAN RIVIERCRUISESCHEPEN (ZOWEL MET ALS ZONDER OVERNACHTING IN DE HAVEN)

(vervolg)

Het onderzoek beperkt zich niet tot de bestedingen die als gevolg van de genoemde activiteiten in de genoemde accommodatievormen of de publieke ruimte (bijvoorbeeld bij wandelen en fietsen) plaatsvinden, maar ook de bestedingen die samenhangen met deze activiteiten en op dezelfde dag, in directe relatie tot het bezoek, hebben plaatsgevonden, en zonder het bezoek niet in die mate of niet op dezelfde dag hadden plaatsgevonden. Het gaat om bestedingen per nacht, die in hetzelfde etmaal als het dag- of verblijfsbezoek plaatsvinden. De bestedingen zijn per persoon.

De bestedingen zijn gelimiteerd tot de volgende categorieën:

- **Logies.** Bestedingen in de logiesaccommodaties, die direct betrekking hebben op het verblijf.
- **Detailhandel.** Bestedingen in detailhandel, zowel food- als non-food, die gerelateerd zijn aan het dag-of verblijfsbezoek. Bijvoorbeeld bestedingen in supermarkt, merchandise, etc.
- **Horeca;** bestedingen in een verblijfs- of dagtoeristische accommodatie of de horeca zelf, die gerelateerd zijn aan het bezoek/de activiteit;
- **Entree.** Uitgaven aan betaalde entree van dagtoeristische accommodaties of locaties;
- **Vervoer.** Uitgaven aan reis naar dag-of verblijfsbezoek, bijvoorbeeld brandstofkosten op kosten voor openbaar vervoer.

Belang of meerwaarde?

Het onderzoek richt zich op het huidige economische belang van toerisme in de gemeente Medemblik. Het gaat om de vraag welke bestedingen en impacts er samenhangen met de aanwezigheid van het onderzoeksobject, zonder dat het gaat om de vergelijking met de situatie waarbij het onderzoeksobject er niet (langer) zou zijn. Doel is om in beeld te brengen wat de bijdrage (voor de gemeente is op een bepaald vastgesteld moment in de tijd. Deze keuze is gemaakt omdat het niet relevant is om te zoeken wat de situatie is als toerisme wegvalt in de gemeente Medemblik., maar om het huidige actuele economische belang aan te tonen, zodat de groeidoelstelling van de gemeente gemeten kan worden.

De studie laat dus het economische belang zien, maar doet geen uitspraken over een situatie zonder toerisme in de gemeente Medemblik.

Vaststellen van relevante bestedingen

De benodigde informatie voor deze monitor van het toerisme in de gemeente Medemblik is achterhaald aan de hand van bezoekersaantallen aangegeven door de gemeente en een beperkt aantal enquêtes onder ondernemers voor vrijwel alle categorieën (onderzoek onder bedrijven). De omvang (aantal overnachtingen, aantal dagbezoeken) van de meeste categorieën is vastgesteld aan de hand van zowel deskresearch (bezettingsgraden o.b.v. CBS voor de provincie Noord-Holland exclusief kust) en aan de hand van de enquêtes. De belangrijkste eenheden zijn in elke categorie vergelijkbaar: overnachtingen (relevant voor het verblijfstoerisme) en bezoekaantallen (relevant voor het dagtoerisme/zakelijk toerisme).

Ondernemers zijn vaak niet op de hoogte van het precieze aantal dagen dat gasten van vaste verblijfsaccommodaties gebruik maken van hun plaats. Daarom zijn bezette vaste plaatsen op basis van kengetallen omgerekend naar aantallen overnachtingen. Om de kwaliteit van de gegevens te waarborgen zijn aanbieders in het verblijfstoerisme op meerdere manieren naar het aantal overnachtingen op hun bedrijf gevraagd.

In totaal is een respons van 11 enquêtes gerealiseerd, wat overeenkomt met circa 10% van de onderzoekspopulatie. Dit is relatief beperkt, maar deze enquêtes zijn slechts gebruikt als toetsing van de gegevens die afkomstig zijn uit deskresearch.

Uitzonderingen op de methodiek

Voor de categorieën evenementen en routegebonden buitenrecreatie is een andere methodiek gehanteerd. Dit komt omdat de bezoekaantallen van deze categorieën niet of weinig betrouwbaar met enquêtes te achterhalen zijn.

Bezoekcijfers van **evenementen**: er hebben geen evenementen plaatsgevonden in 2020 die meer dan 5.000 bezoekers trokken.

Deelname aan routegebonden buitenrecreatie is geanalyseerd aan de hand van het Continu Vrijetijdsonderzoek (CVTO) 2019 van NBTC-/NIPO Research. Als ondergrens voor de activiteiten is een duur van 120 minuten aangehouden, en zijn enkel bezoeken door bewoners niet afkomstig uit de eigen gemeente in het aantal activiteiten opgenomen. Deelname door buitenlandse toeristen blijft buiten beschouwing. Dit principe wordt ook in de R&T-/standaard gehanteerd. De gegevens zijn met name op regio-/ en provincieniveau betrouwbaar, en zijn derhalve verder uitgesplitst aan de hand van het aantal kilometers fiets-/ en wandelnetwerk in de gemeente. De gegevens hiervoor zijn aangeleverd door STAT. Deze methodiek is in 2019 ook gehanteerd.

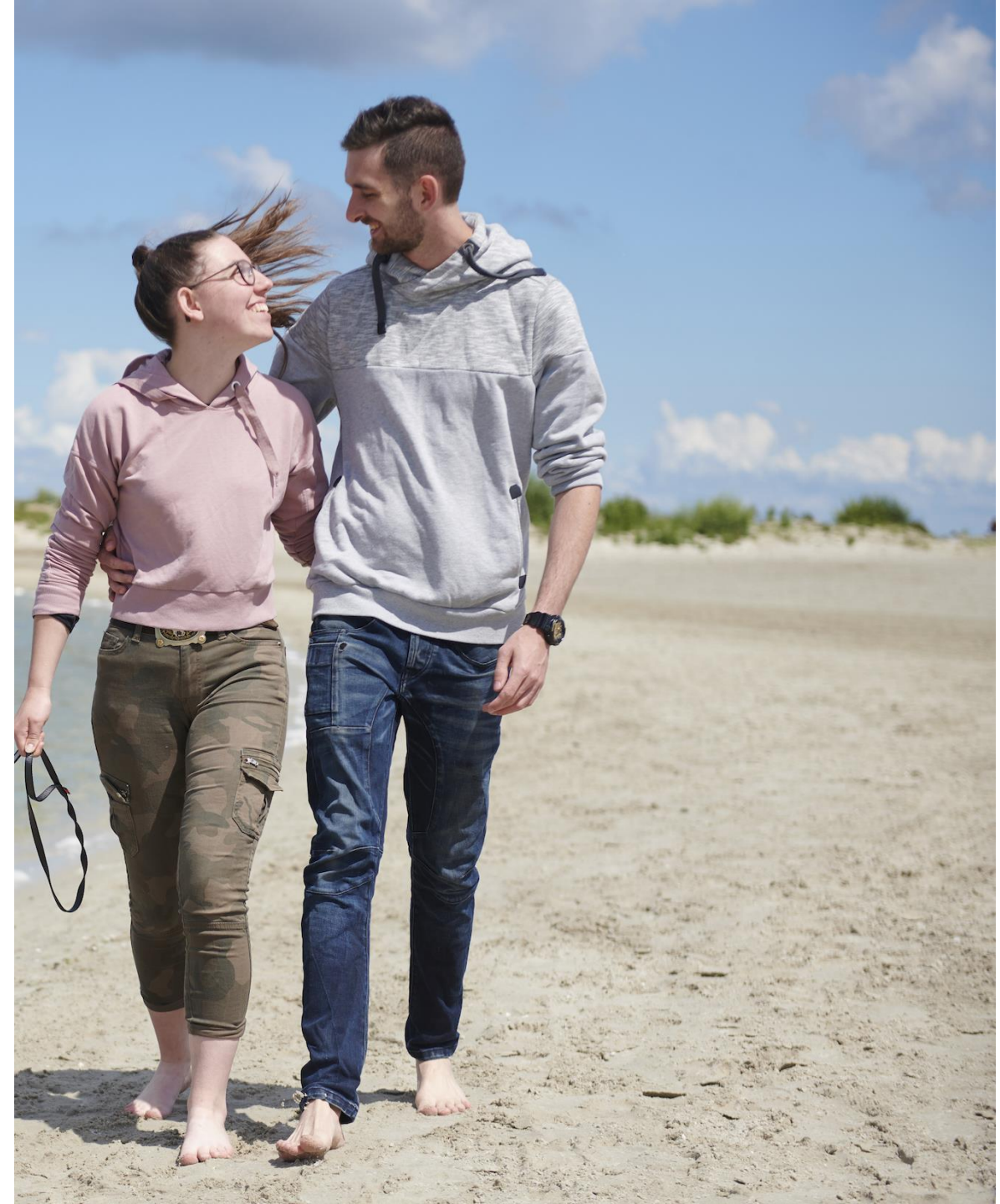
Uitgangspunt voor de cijfers van vervoer is dat deze bestedingen in de regio terechtkomen.

De bestedingen in logies worden gebaseerd op de logiesprijzen uit de enquête en de entreeprijzen in het dagtoerisme eveneens op basis van de enquête. Hier wordt een gewogen gemiddelde van berekend, waarbij de weegfactor in het verblijfstoerisme het aantal overnachtingen is en in het dagtoerisme zijn dat de bezoekersaantallen. Een gewogen gemiddelde doet het meest recht aan de uitkomst.

Bestedingen aan horeca, retail en vervoer zijn afkomstig uit ons Input-Outputmodel. De bestedingen daarin zijn gebaseerd op eerdere onderzoeken van ZKA en het ContinuVrijeTijdsOnderzoek 2018 van NBTC-NIPO Research.

Indirecte effecten

Toerisme is een samengesteld product dat bestaat uit diverse economische sectoren. Er zijn vijf sectoren benoemd van directe bestedingen in onze berekeningen. Vanwege de omvangrijke toegevoegde waarde van sommige van deze categorieën (zoals entree en detailhandel) ten opzichte van de bestedingen en de sterke relaties met sectoren die niet tot deze vijf behoren (zoals de relaties tussen horeca en detailhandel met groothandel) brengen we in onze methodiek ook de indirecte (maar niet de geïndiceerde) economische effecten in kaart.

Keuze impactmodel: Input-/outputmodel

In hoofdstuk 3 is de toegevoegde waarde van toerisme en recreatie in de gemeente Medemblik geraamd. Dit is gedaan aan de hand van het ZKA Input-/Output model. Er is gekozen voor een Input-/Output model omdat dit de voorkeur verdient op basis van het realisme, het detailniveau van de uitkomsten en de mate van standaardisatie en flexibiliteit. Tevens kan een Input-/Output model de opbouw van de toegevoegde waarde op een juiste wijze berekenen.

Toegevoegde waarde wordt gedefinieerd als: het verschil tussen de marktwaarde van de productie en de ingekochte grondstoffen, ofwel het verschil tussen omzet (wat de consument betaalt) en de inkoop.

Het ZKA Input-/Outputmodel maakt het mogelijk vast te stellen in hoeverre de bestedingen aan toerisme en recreatie in de regio ook daadwerkelijk binnen de regio blijven, en dus zorgen voor toegevoegde waarde én werkgelegenheid voor de regio. Hiervoor worden de volgende stappen gezet:

1. Vertaling bestedingen tegen marktprijzen naar directe output;
2. Vervaardiging van een regio-/specifieke input-/outputtabel;
3. Vaststelling indirecte output;
4. Vertaling directe en indirecte output in toegevoegde waarde en werkgelegenheid.

We zetten deze stappen nu verder uiteen.

Vertaling bestedingen tegen marktprijzen naar directe output

We ramen voor zowel het verblijfs-/ als het dagtoerisme de toeristisch-/recreatieve bestedingen. Deze bestedingen worden ook wel directe bestedingen genoemd. Dit zijn de bestedingen tegen marktprijzen. Dus de bestedingen die door bezoekers/gasten worden gedaan. Voor een input-/outputanalyse is het belangrijk om tot basisprijzen te komen. Hiervoor worden de bestedingen gecorrigeerd voor de BTW en de handels-/ en transportmarges. BTW leidt namelijk niet tot werkgelegenheid in de regio. De directe output die resulteert is de input voor het input-/outputmodel. Hierbij zijn de bestedingen ingedeeld naar de bedrijfstakken zoals het CBS deze heeft geregistreerd: bestedingen aan entree komen bijvoorbeeld in de bedrijfstak Cultuur, Sport en Recreatie terecht, terwijl de bestedingen aan detailhandel over enkele industrieën worden verdeeld. Hierbij is tevens rekening gehouden met het feit dat producten worden geïmporteerd. Slechts een deel van de producten wordt in Nederland geproduceerd, en nog een kleiner deel in de gemeente Medemblik.

Vervaardiging van een regio-/specifieke input-/outputtabel

Uit een input-/outputtabel valt af te lezen tot op welke hoogte de bestedingen in één sector leiden tot productie in alle sectoren van de economie. Hieruit is dus te herleiden of een bezoek aan een pretpark of een overnachting in een bungalowpark ook daadwerkelijk tot economische activiteit in de groothandel en industrie in de regio leidt. ZKA heeft aan de hand van de meest recente nationale input-/outputtabel (bron: CBS) een regio-/specifieke input-/output tabel voor Nederland opgesteld. De regionalisering vindt plaats aan de hand van locatiequotiënten en gegevens over de werkgelegenheid per sector (nationaal en regionaal). Het input-/outputmodel heeft de regio-/specifieke input-/outputtabel als basis.

Vaststelling indirecte output

In het input-/outputmodel kan naast de directe output ook de indirecte output voor alle sectoren in de economie worden bepaald. Een toerist eet bij een verblijf in een hotel een ontbijt waarbij onder andere de kaasfabriek, de pluimveehouder en de groothandel indirect betrokken zijn geweest. Toeristisch-/recreatieve bestedingen zorgen dus niet alleen voor directe output bij het hotel, maar ook voor indirecte output bij andere bedrijven. Het input-/outputmodel raamt welke productie er

Ontstaat door deze bestedingen, zowel in de sectoren waar de toeristische bestedingen in eerste instantie terecht komen als in de sectoren die bijdragen aan de productie van het eindproduct (de indirecte output).

Vertaling directe en indirecte output in toegevoegde waarde

Bij de bepaling van de output is nog geen rekening gehouden met de inkoopwaarde en producentenbelastingen. In de laatste stap wordt hiervoor gecorrigeerd, waarna de toegevoegde waarde van toerisme en recreatie voor de gemeente Medemblik wordt vastgesteld. De toegevoegde waarde is dus de waarde die daadwerkelijk door alle sectoren in de regionale economie is gecreëerd: het zijn dus de toeristisch-/recreatieve bestedingen die daadwerkelijk tot productie in de regio leiden.

Toepassing van afbakening in KNEITER

ZKA is sinds 2020 lid van het kennisnetwerk van economische bureaus in de toeristische sector (KNEITER). Daarbij zijn door middel van de Leidraad (zie de bijlage) bindende afspraken gemaakt over de afbakening, definitie en wijze van onderzoeken die de economische betekenis van toerisme in kaart brengen. Dit is bedoeld om de betekenis en bruikbaarheid van de cijfers eenduidig en helder vast te stellen voor opdrachtgevers.

Onderdeel van deze afspraken is bestedingen aan vervoer niet meer in het onderzoek op te nemen, tenzij het gaat om concreet meetbare bestedingen, zoals de bestedingen in recreatief vervoer als de stoomtram. Voor de volledigheid wordt op de volgende pagina daarom ook de economische betekenis van toerisme in de gemeente Medemblik vermeld exclusief vervoerskosten.

In de voorgaande paragrafen hanteren we nog de bestedingen inclusief vervoerskosten, om de vergelijking met eerdere onderzoeken helderder en eenvoudiger te maken. In de onderzoeksverantwoording wordt hier meer over vermeld.

Daarnaast vermelden wij op de volgende pagina de toegevoegde waarde van het toerisme in de gemeente Medemblik, omdat dit een essentiële indicator voor de werkgelegenheid in de sector is (en daarom meer betekenis heeft dan de bestedingen sec. Hierbij wordt een andere branche-indeling gebruikt, omdat bestedingen in toerisme ook tot bestedingen elders kunnen leiden. Deze toegevoegde waarde bedraagt € 20,1 miljoen. Deze is berekend met het ZKA Input Output model (zie de bijlage).

Tabel 1.1. Economische betekenis toerisme gemeente Medemblik
(afgerond op duizendtallen), exclusief vervoerbestedingen.

TYPE	2020 TOTAAL
HOTELS EN B&B	€ 2.120.000
RECREATIEWONINGEN	€ 9.064.000
CAMPINGS EN GROEPSACCOMMODATIES	€ 1.029.000
CAMPERPLAATSEN	€ 203.000
TWEEDE WONINGEN	€ 863.000
JACHTHAVENS	€ 5.614.000
WANDELEN EN FIETSEN	€ 2.361.000
ATTRACTIES, BEZIENSWAARDIGHEDEN, GOLFBANEN EN RONDVAARTEN	€ 2.707.000
MUSEA EN STOOMTRAM	€ 1.019.000
SPORTIEVE LEISURE	€ 2.156.000
NIET-DAGELIJKSE AANKOPEN DOOR TOERISTEN (WINKELN)	€ 2.908.000
EVENEMENTEN (> 5.000 BEZOEKERS)	0
RIVIERCRUISE	€ 155.000
TOTAAL	€ 30.200.000

Tabel 1.2 Toegevoegde waarde toerisme gemeente Medemblik
(afgerond op duizendtallen), exclusief vervoerbestedingen.

TYPE	2020 TOTAAL
LOGIESVERSTREKKING	€ 4.227.000
RESTAURANT EN CAFÉS	€ 2.018.000
DETAILHANDEL	€ 6.728.000
ENTREE (KUNST, CULTUUR & KANSSPELEN/SPORT & RECREATIE)	€ 2.352.000
VERVOER	€ 58.000
LANDBOUW	€ 88.000
INDUSTRIE, ENERGIE EN BOUW	€ 618.000
DIENSTVERLENING	€ 1.852.000
OVERHEID, ONDERWIJS EN ZORG	€ 175.000
TOTAAL	€ 18.117.000

Dit rapport is met uiterste zorgvuldigheid tot stand gekomen op basis van deskundig onderzoek. Onderhavig rapport bevat een weergave en interpretatie van (delen van de) onderzoeksresultaten. Het is anderen toegestaan om (delen van) het rapport en gehanteerde methodieken en modellen te kopiëren, distribueren, vertonen, op te voeren zolang ZKA Leisure Consultants als maker van het werk wordt vermeld en het werk niet commercieel wordt gebruikt.

ZKA LEISURE CONSULTANTS
Brugstraat 1A
5211 VS 's Hertogenbosch

088 - 210 02 50
info@zka.nl
www.zka.nl

Ronald Haagen

